

ELŐFIZETÉS
HAT ÉVRE 300 korona.
HAT ÉVRE 260 korona.
HAT ÉVRE 75 korona.
HAT ÉVRE 25 korona.
A költségek
számlázás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:
Aradi és csanádi egyetemi
tanács palotájában.
TELEFON-SZÁM: 62.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Bulevardul Regele Ferdi-
nand I. (József főherceg) 22.
TELEFON-SZÁM:

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, augusztus

Gazsi küzdelmek

Aradtságba, bátoratlan-
ságba, halálos körökba zuhant or-
szágunk nyoszorgó pihenőjén mint-
ha a borok furiai libegnének elő-
térbe messziségből. És akik
keresztül sirtuk a könye-
ket harctereken az otthon és oda
harcterek felé, mi, akik
idősebbekkel és fiatalokkal
szomjazó isteneknek az
évszázad tartó nagy temetésén, most
szorongással és szorongással lessük a
jeleket, mik óriási távo-
lókban lángolnak felénk. És lidér-
csök fényében látjuk, hogy a
Keleten újból százazrek
viharosnak a háború borzalmai-
ból. Délen újból ordító
füstje von felhőket a ked-
vet nap elé; hogy Nyugaton
megint a beteges láz szakgatja
a béke fiatal testét, — mintha
volna életünkben az utolsó
szünet.

A háború betegségébe fulladt
országunk mintha nem tudna ki-
emelni a halál e béna és bé-
nából: napról-napra új
megpróbáltatások
érdékek merülnek föl a vi-
vák káoszából és minden
csorron. Egyszerre
élkül való hat év után
gyilkos a kiterített áldozat-
szaszettenkedik hozzánk a
mert megegyezés látni
érünk: a sebet, amit az
tört. És nem merünk ter-
munkához látni, beleme-
letünkbe: már remény-
merünk. Miért? Mi az a
hatalom, ami folytonos izgal-
molt meg a lelki és min-
a kálba kergeti tekintetün-
válnál az elmúlt ke-
ek, amely alatt hihetetlen
szerepre toltak ki az eddigi
és szürke horizontok. Szé-
nyon is megszokta már az
költségek távolokat és nem
előbbi szürkebe bele-

A nyugalmat és valódi békét
aradtság — és nem lehet ember.
Aradtság — mostmár tud-
hat az, hogy a háború, ez
gyilkos, elvégezte bor-
munkáját. Ami most tör-
nem egyéb, mint a le-
áldozatok utolsó véres vo-
gyilkos misztikus látó-
gyilkos. Ezután csak
nem szabad tehát új
lehetőségekkel izgatni a
Az elmúlt hat év után nem
háború — ezt nem bir-
nem győző, sem legyőzőt.
hogy új világháborúra
munkánk, a béke komoly há-
munkánk. A lel-
helyett jöjjön végre a
remtő munka, a háborús
gyógyítás és a szebb
készítése. Elég volt a
véres izgalomból! (s.)

A pénzbevéltás rendje Aradon.

Leközlöttük a pénzügyminiszter
hirdetményét a pénzbejelentésről
és pénzbevéltásról. Ehhez a hir-
detményhez dr. Angel István he-
lyettes polgármester, a beváltási
bizottság elnöke, még a következő-
ket közli: 1. Aradváros területén
a korona becserélését végzi az I.
és II. rendű kerületre nézve a
Victoria takarékpénztár részvény-
társaság, a III. és IV. kerületre
nézve az Aradana takarékpénztár
részvénytársaság és az V. és VI.
kerületre nézve Aradváros adó-
pénztára. 2. A pénzbevéltések be-
jelentése a hirdetményben foglalt
időben, vagyis f. hó 20—24-ig este
8 óráig a rendőrkörletti előjáró-
ságoknál (circumscripția de politie)

működő bizottságnál teendő meg,
hol a szükséges nyomtatványok is
árvethetők. 3. A kerületi bizottság
működik reggel 8 órától 12 óráig
és délután 2 órától 6 óráig. 4. Min-
denki bejelentését csakis azon ke-
rületi bizottságnál teheti meg, ahol
lakik. 5. Mindenki csak egy beje-
lentést tehet, több bejelentés vagy
hamis bejelentés büntetendő cse-
lekmény. 6. A pénz bevéltása szeptem-
ber 1—10. között eszközölhetik.
Erre nézve külön hirdetményt
fogok kibocsátani. 7. Bármilyen
felvilágosítás a két pénzintézetnél
és a városházán a vezetésem alatt
működő közügyi bizottságnál kap-
ható. Dr. Angel István h. polgár-
mester, a bizottság elnöke.

A külügyminiszter Románia és Magyarország viszonyáról.

(A szenátus ratifikálta a magyar békét.)

BUCURESTI. A szenátus kül-
ügyminiszterének, a magyar
békészerződés ratifikálásáról szót
vitat. Bratu rámutat az erdélyiek-
nek, melyekért és népükért.
Az erdélyiek halálát fejezi ki a
király, az államférfiak, a hadsereg
és a szövetségesek iránt Take Jo-
nescu a bánati határokra vonat-
kozólag kijelenti, hogy Belgrádból
ígéretet kapott, hogy egy vegyes
bizottság fogja közelebből a ha-
tárokat felülvizsgálni és biztosítja
a határlakosságot, hogy a bánati
románok a szerbekkel hasonló el-
bánásban részesülnek. A mármari-
osi határokról vonatkozólag kijel-
enti, hogy a jelenlegi határ azo-
nos az 1916. évi szerződésben meg-
állapított határokkal. Ha Párisban
más politikát folytattunk volna —
mondotta — úgy megkaptuk volna
a mármariosi határokat is. Azt
hiszi, hogy még helyesebb fog-
lák a határokat, úgy, hogy a Tisza
lesz a határ Csehszlovákia és Ro-
mánia között. A külügyminiszter
ezután így folytatja beszédét: —
Azon helyzet előtt állunk, hogy
Lengyelországgal elvesztjük köz-
vetlen összeköttetésünket Keletga-

lia kiűritése miatt, ami nagy ve-
szedelmet jelent Romániára. Ro-
mánia ellenségeitől körülvett szí-
vós és politikai az a
ki nem ismeri a közvélemény
szükségét.

— A Magyarországgal való jó-
vőbeli viszonyra vonatkozólag a
külügyminiszter a következőket
mondja: — Magyarországnak min-
den könnyítést meg kell tennünk a
kölszönös jóviszony helyreállítá-
sára. Értem Magyarország fájdal-
mát. A szomszéd államok érdeke,
hogy Magyarország mai életét
könnyebbé tegyék, mert a végül
nem a háború, hanem a béke. Ro-
mánia szomszédainál intervenálni
fog, hogy mindnyáján segítsenek
Magyarországon. Azzal fejezi be
beszédét, hogy a magyarok, akik
azt hiszik, hogy a mai megállapo-
dásokra még visszatérünk, azt a
választ nyerik tőlünk, hogy mi oly
nép férfiak vagyunk, amely ily eset-
ben jogaiban látna magát megta-
madva. A szenátus végül hatvan-
nyolc szavazattal egy ellen elfo-
gadta a magyar békészerződés ra-
tifikálására vonatkozó törvényja-
vaslatot. A szenátus legközelebbi
ülését holnap tartja.

A kamara mai ül.

BUKAREST. A Kar-
mese 10 órákor k
az utak és mezők
lítására szükséges rend-
telről, valamint a Mo-
levő értékpapírok és é-
kiállítandó másolatokról
vérvajavaslatozat tárgy.
Kamara ehhez hozzájárul.
Buzesti az Olt, Szeret és
Prutli csatornázását kívánja és
egy Duna csatornát kíván Scer-
rovoda és Konstanza között. Gre-
ceanu miniszter kijelenti, hogy
az ország nagyobb folyóinak csa-
tornázására vonatkozó törvény-
javaslat már a minisztertanács
előtt fekszik. Argentiniára Joffre
marschall érkezéséről beszél,
kéri annak a javaslatnak elfoga-
dását, hogy Marasestit város-
nak nyilvánítsák. Kamara elfo-
gadja az indítványt. Dimitriu Po-
dul a Turkuliban elkövetett szá-
hálytalanságok miatt szólal fel.
Tonase szociálista az államnyom-
dában alkalmazott munkások
sztrájkja alatti napokra visszatér-
tött bérének kifizetése miatt in-
terpellál. Christescu előadja,
hogy történt kisajátítás Teleor-
man vidékén és követeli, hogy a
kisajátítást városok javára is
végezzék. Hogy a városokban a
lakások olcsóbbakká lehessenek.
Grigorescu a dobrudzsai kárt
szenvetettek kártalanításáról be-
szél és teljes támogatást kíván
ezek részére. Petrovics törvény-
javaslatot nyújt be a jasszi egye-
tem bölcsészeti karán új felál-
lítandó román irodalom történeti
tanszék felállításáról. Chirulescu
a jegyzők visszaéléséről be-
szél. Stefanescu rámutat arra,
hogy Tecuti sok bírója ki

Tízezer idegent utasítanak ki Aradról.

Az evakuáló hivatal most már
komolyan és a legnagyobb szigor-
ral lát hozzá, hogy a türethetetlen
lakásmizériákon segítsen. Ezentul
a kiutasításokat sokkal egyszerű-
ben fogják elintézni és nagyon ke-
vés fórum fog dönteni afelett, hogy
a kiutasítás jogos-e, vagy sem. Az
evakuáló hivatal felett közvetlenül
az evakuáló ötös bizottság áll, ez
dönt a felelőzések felett és kevés
kivétellel csakis nagyon indokolt
esetekben változtatja meg az eva-

kuáló hivatal döntését. Tízezer
Aradon lakó idegennek a kiutasi-
tása van tervbe véve és ezek közül
ötezer a legrövidebb idő alatt in-
téznek el, egy hónap letforgása
alatt az ötezer idegennek el kell
hagynia lakását és így Aradot is.
A városi tanács ezután már nem
fog dönteni többé a kiutasítások
dolgában, ezeket az evakuáló hi-
vatal intézi, ez hozza meg a ki-
utasító határozatot, amely ellen —
mint említettük — csak az öte-

tudta magát vonni a kisajátítás alól. *Pajuk* az erdélyi vasutások ellátásának hiányossága, valamint a falusi tanítók rossz helyzete miatt interpellál. *Lerner* a besszarábiai csendőrök szabálytalanságaira mutat rá. Ezután több kisebb személyes természetű felszólalás következett.

MŰVÉSZET.

Orgonahangverseny.

Tegnap déluán a vallásos zeneköltészet remekműveinek szépsége és áhitata telítette meg azokat lelkét, akik a Minorita-templomban végighallgatták az új harang alapja javára rendezett orgonahangversenyt. A vallásos zene mestereinek alkotásait szívalatták meg olyan művészek, mint Jánosy Dezső zeneakadémiai tanár orgonaművész, Well Magda hegedűművész és Fetter Irén operaférfi. Mendelssohn, Vivaldi, Krebs, Giordano, Reger, Saint-Saëns, Debussy, Liszt és más mesterek műveit adták elő a kiváló művészek azzal a nagy művészettel, amelyet méltán csodál az aradi közönség.

Két délutáni előadás lesz a héten. Csütörtökön délután az elmúlt héten nagy sikerrel felelevenített Cornélius harangokat játsszák, vasárnap délután pedig Lili meg Bing Jánossal. A szezon a népszerű Faluróssa népszínművel fejeződik be.

A tavalyi bérletet kéri a színház pénztár, hogy jegyeket 1920. évi augusztus 20. éj 12 óráig átvenni szíveskedjenek, mert azonnal fogják megszűnésével a jegyek az utolsó bérletre jelentkezéseknek fognak kiadatni. A bérlet iránt intézkedni lehet mindennap d. e. 10-12 és d. u. 3-5 óráig a téli színház pénztáránál.

Halál ut. Bizony halál ut. a Belvárosi színházról a Modern Kabaréig. Minden esetre dicsérendő ambíció, nívóra való törekvés a színészekről és a direktióról egyaránt, ez az előadás. A rendező, Lantos Ferenc, stílusos munkát végzett. A darab értékes és szép. Nem nagygényű dráma, a kompozíció és a történetek inkább csak külső keret a zenő mondatokhoz. Csak apróság, hogy ezek a színes sorok megszülethessenek. A szavak végén csodálatos tragikum él, nehéz drámai levegő sulyosodik mindvégig a dialógusok fölé és egy-egy sora megragad. Után a csendes szó végigsimítson a lelkünkön. Nem a drámaíró: a költő írta ezt a darabot. Az előadás szépen perdit. Lantos Ferenc, a rendező, értékes színészi munkát is végzett. Játéka komoly tehetségről tanuskozik. Lázár Gabi szintén nagyszerűen oldotta meg nehéz feladatát. Mezey az öreg színpad szerepében brillánsan produkált. A közönség szívesen fogadta a bemutatót és lelkesen megtapsolta a szerzőt és szereplőket.

Színész darabja. Éva és a férfiak a nyári színház utolsó előadása. Káros Andor ért hozzá, hogyan kell a figyelmet két és fél órán át lekötöni szövevényes cselekménnyel fokozva percről-percre az érdeklődést. Színjátéka aradi bemutatóját mindenkinek meg kell nézni.

Uj műsor a Modern Kabaréban. A szenzációs sikert aratott új műsort megismétli a kabaré. Színe körül „A halál ut” című dráma, azonkívül „A hideg hulla” című kacagtató bohózat.

A mozgóképszínházak műsora. Augusztus 19-én az Apollóban: Éjszaka. Detektív dráma. — Az Úr-nál: Mária királynő párisi látogatása.

Mária királynő párisi látogatásának filmfelvételeit még csak csütörtökön vetíti az Uránia színház. Az „Örök vízesévek” című detektív-szenzáció cselekménye zseniálisan van felépítve. Egy régi kastély titkos építkezését használják ki a gonosztevők céljuk elérésére, de egy kitűnő detektív leleményessége megakadályozza őket szándékuk kivitelezésében. Még csak csütörtökön marad műsoron a detektív film.

Éjszaka. (Bűnügyi történet az Apollóban.) Minden részletében kiváló filmet vetít keddtől kezdődően az Apolló színház. Különös címét egy a filmben szereplő artista mutatóvanyáiról kapta, aki mint a kigyó úgy össze tudja testét csavarani. Csütörtökön vetíti utoljára az Apolló a filmet.

Eredményesek a minski tárgyalások

(A lengyel helyzet.)

VARSO. A lengyelek nehéz harcban ellenállnak az orosz túlerőnek.

VARSO. A Polski Kurir szerint illetékes körök nagy reményeket fűznek a minski tárgyalásokhoz, amelyek kielégítő eredményre kecsegtetnek.

VARSO. Bertheló tábornok vezette alatt újabb francia-magyar csapatok érkeztek ide.

LONDON. Kamenyev átnyújtotta Csicserin jegyzékét Lloyd Georgnak a francia fekete-tengeri parancsnokságnak Odessza fenyegetésére vonatkozó ultimátuma miatt. Kéte az angol kormányt, hogy hasson közre befolyásával

eme konfliktus barátságos elintézésére.

BUCURESTI. A bucurestii angol követség híradása szerint az Egyesült-Államok visszatartózkodtak a szoviet kormány elismerését.

KRAKÓ. Lembergől érkezett hírek szerint a város négy hétig védelmi foglalk.

BERLIN. A lengyel lakosság megkezdte Varsó kiürítését. Eddig tízezernél több ember érkezett Danzigba, amely zsúfolva van. Az élelmiszeri nehézségek miatt Danzig területén a későbbi menekültek tartózkodását megtiltották.

Elhelyezik a rendőrséget a városházáról.

Már régen szó volt arról, hogy az államrendőrség központi hivatalait elhelyezik a városháza földszintjéről, hogy az elszórt igazgatási ügyosztályok központi elhelyezést nyerjenek. A tervet mindeddig azért nem tudták megvalósítani, mert nem találtak megfelelő helyiséget a rendőrség részére. Nemrég azután a város vezetősége a Weitzer-utcai községi leányiskolát, amelyben azelőtt a csendőrségi parancsnokság volt elhelyezve, alkalmasnak ítélte a rendőrségi hivatalok elhelyezésére.

A városi tanács mai rendkívüli ülésén foglalkozott a kérdéssel és elhatározta, hogy már augusztus 16-tól kezdve a leányiskola helyiségeit egy tere bérbe adja az államrendőrségnek. Most még csak a bérösszeg megállapítása van hátra, amelyre nézve az építészeti bizottság tesz előterjesztést a tanácsnak. Ha a bérösszeg tekintetében is meg egyezés jön létre, akkor az államrendőrség központi hivatalai hamarosan költöznek a városházáról a leányiskolába.

Az „Uj Nemzedék” vádia az oradeamarei (nagyvárad) rabbi ellen.

A budapesti „Uj Nemzedék” augusztus 11-iki száma a következő hírt közli: „Fuchis Nagyvárad rabbi kazaárulása. A fogság-bavetett Kecskeméthy Lipót nagy várad rabbi mórát a románok Fuchis Salamon rabbit neveztek ki. Az új főrabbi azzal kezdte meg társadalmi szereplését, hogy megalakította a Nagyvárad Románbarátok Szövetségét, melynek bevallott célja a románok hatalmi céljainak támogatása. Az új egyesület július végén katonanapot rendezett Nagyváradon és négy milliót gyűjtött a román katonák részére. Este a „Szigligeti Színházban” díszelőadás volt, melyen Fuchis Salamon mórta az ünnepi beszédet, utána: „Magyarország nem lesz, hanem volt” című magyar-gyönyölő paródiát játszották.”

A jó oradeamareiak (nagyváradiai) bizonyára mulatva olvassák el azt a hírt, mert hiszen jól tudják, hogy Kecskeméthy rabbit nem vetették fogságba, következésképpen nem is neveztek ki senkit a helyébe. A kinevezés már maga lehetetlen, hiszen autonóm hitközségekről van szó. Kecskeméthy ma is főrabbi az oradeamarei (nagyvárad) neológ hitközségnek, ahogy Fuchis évek óta főrabbi az ugyancsak oradeamarei (nagyvárad) orthodox hitközségnek. És a két pap közül Kecskeméthy éppen felszázados jubileumán tett hitvallást magyarsága mellett, míg Fuchis

főrabbi az oradeamarei (nagyvárad) cionisták vezére. Az „Uj Nemzedék” híre tehát elejétől végig valótlanság, amit csak úgy közölhetett, hogy csunyán félrevezették.

Timisoara, 1920. augusztus hó 14. Hirdetmény!

A Román Igazgatóságának folytatódó rendelete a Hadügyminiszter ut döntése alapján a nyugdíjazott katonáknak az élelmiszereknek való kiszolgáltatását f. é. június hó 1-től beszüntette és a további élelmiszereknek a kiszolgáltatását csak a háborúban elesett özvegyek és gyermekeik vagy rokkant tisztnek engedélyeztetett. A II. hadtestparancsnokságnak f. é. július hó 17-éről kelt körrendelete alapján 35985. I. sz. a. közhírré tette a következő kiegészítést véglegesen tekintve, hogy a beszerzés élelmiszerekről és állományokból jogosult rokkant tiszt, hadiözvegyek és árvák részére.

Rokkant tisztnek tekintendők mindazok, akik a felülvizsgáló-bizottság által (a volt osztrák-magyar rendszer szerint) rokkantnak nyilvánítottak, a mi a nyugdíj okmányokból megállapítható. Hadiözvegyek és árváknak mindazok tekintendők, akik a nyugdíjhoz vagy az eltartási járulékhöz az 50%-ot már megkapták.

Mindazok, kik a fenti élelmiszerekre jogosultak, felhivatnak, hogy az illető élelmiszeri raktárnál illetve az illetékes katonai leadási helynél a tanúsítványra vonatkozó iratokkal jelentkezzenek a hivatalos megállapítás alapján az élelmiszerek havonta folyósíthatók legyenek.

A 19-ik Hadosztály-parancsnokság.

36463. szám.

Harangszentelés a minoritáknál.

Vasárnap délelőtt a hívek nagyfokú érdeklődése mellett szentelték fel a minorita-templomban az új harangot. A felszentelés délelőtt fél tíz órakor kezdődött ünnepi mise keretében. A ünnepi beszédet dr. Lakatos O. házfőnök mondotta. A misét dr. Monay Ferenc minorita-rendfőnök fényes papi segédlettel celebrálta s azután megszentelte az új harangot, amelyet Jézus Szent Szívének és Szent Antalnak ajánlottak fel. A megszentelés után az énekkar André Károly minorita lelkész vezetésével egyházi éneket adott elő. A harangszentelés után az új harangot a templom előcsarnokában helyezték el. Az új harangot, amelynek súlya 505 kilogramm, Hrág Frigyes saját szabadalma után készítette el. A réz- és ónanyagot dr. Wild Endre lelkész gyűjtésére a hívek ajándékozták. Az új harang felírata a következő: Glória Deo — Gaudium Vivis — Pax aeterna defunctis. (Dicsőség Istennek — Öröm az Élőknek — Örök Béke a Holtaknak.) A harangot ma délelben vonták fel toronyba s valószínűleg hol szólna meg először. Mint ékkességet említjük fel, hogy az harangnak a toronyba való átvonása többre kerül, mint az három harang együttesen, amelyeket a háború alatt elrejtettek.

Az aradi kávéházak alkonya.

Valamikor Arad a kávéházak városa volt és az Aradra vetődő idegenek ugyancsak válogathattak, hol a kávéházban fogasszák el feketéjüket vagy finom habos kávéjukat. Azóta megváltozott egy kicsit a világ. A kávéházak alkonya. A kávéházak tünnek el. Clujon (Kolozsváron) a királyságbeli nagy bankok egymásután vásárolták meg a kávéházakat, amelyeknek a helyiségében fiókokat létesítenek és most Aradon kezdenek hasonló módon terjeszkedni a bucuresti bankok. A régi híres Központi kávéház már eltűnt és helyén majd a Marmorosch és Blank cég hivatalnokai dolgoznak reggeltől estig, a Piume kávéház helyén az Alcalá, Fréres párisi cég alapított fiókot a Milenium helyiségét a Banca Romaneasca alakítja át bankhelyiséggé és most arról értesülünk, hogy egy előkelő nagy bucuresti bank óhajt fiókot nyitni Aradon és sürgősen szüksége lenne egy kávéházra, mert a kávéházak nagy helyiséggel bírnak és a város központjában fekszenek. A bank már le is küldte megbízottját Aradra, aki egyelőre még csak titokban tárgyal az érdekeltektől de az sincs kizárva, hogy már meg egyezett és akkor a közeljövőben egy kávéház megint eltűnik Aradról. Ha a bucuresti bankok így folytatják a terjeszkedést, akkor rövidesen nem lesz egy kávéház sem, a valutások az élen valutázhatnak, a káncosok és a drágítók az után láncolhatnak, a jámbor feketézó nyárszőlőároknak pedig a feleségek nagy öröme — meg ke elégedniök az otthoni feketével és a csöbös mosoly kasszatündéreknek is másutt kell majd karriert kezdeniök. Tíz év múlva majd csak a városi múzeumban fogják mutogatni a tudományra szomszardultabb ifjúságnak az utolsó kávéházi márványasztalt és az utolsó pökö-

HIREK

Bécs a bojkott után.

ICS. A magyarellenes bojkott augusztus 8-áról 9-ére virradtig fontosán éjtélkor ért. A szakszervezetek és a munkások, kik ellenőrt leendő végeztek, elhagyták örökre. 9-én reggel elindult az személyvonat is. A magyar sereg épülete előtt, ahol az utasztály működik, óriási a tömeg, mert rengeteg osztrák és magyar akar Magyarországra beutazni. A bojkott intézésének első hatása az, hogy az osztrák kereskedők elhagyják a magyar piacot, mert az osztrák piac valósággal szomjazik a magyar árukat. A magyar árukat nagy vásárcsarnokokban a bojkott megszüntetésének magyar áru érkezésének hírére eladást okozott. A nagy örömmel megzavarta a társulatot a telefonsztrájk. Augusztus 12-én déli 12 órakor egész Ausztria megállt a táviró és telefonhálózat. Csak az egészségügyi és a diplomáciai testület dolgozik. Minden állam elzárta a határát, még a miniszteriumokat is lezárta.

A csehszlovák külügyminiszter Bucarestben. A Damian és a Magyar Újnyomda jelent, hogy a csehszlovák külügyminiszter Holnap hat tagú misszióval Bucarestbe érkezik.

Joffre marschall holnap Bucarestbe. Joffre marschall a Simplon Késése miatt holnap reggel érkezik Bucarestbe. A marschall a pávaron a kormány fogadja és a királyi palotában (Damian.)

Ujabb magyar-osztrák incidens. BUCURESTI. Mint pestről jelentik. Magyarországon tömeges katonai behívások történnek. A zsidókat kizárva a katonai szolgálatból. A Sopronról délre összehívás történt az osztrákokkal. Alkalommal 3 ember meghalt három megsebesült.

A LAKÁSHIVATAT PANAMAI KIHALLGATÁSA. Sommer vizsgálóbíró szabadságáról visszajárva, ma kihallgatta Horváth László, Halpert Jend és Strasser, a lakáshivatal panamái főbíróit, akik ezután kihirdette a vizsgálati jog elrendelő határozatát.

Besszarabla sorsa. A Damian és a Magyar Újnyomda jelent Londonból, hogy a szövetségesek aláírták Besszarabiának Romániához való átköltözését elismeréséről szóló szerződést.

A bánati határok kizárása. Belgrád. Az itteni lapok a bánati határok közeli kizárásáról adnak hírt. (Damian.)

Fiume — független város. Fiume város lakossága elkarálta a város függetlenségét.

Bucuresti színigazgató terve az aradi színházzal.

Nemrég megtörtént, hogy Róna Dezső, az aradi színház igazgatója megpályázta a temesvári magyar színházat és új társulatát már úgy szervezte meg, hogy parallel előadásokat tarthasson Aradon és Timisoarán (Temesvárott). Most azután érdekes kijelentést olvasunk a Temesvári Hírlapban, amelynek egyik munkatársa beszélgetést folytatott Bucarestben Leonarddal, az ottani Lyric operett-színház igazgatójával. Leonard többek között ezeket mondotta a magyar újságíróknak:

— Ha megkapnám a timisoarai (temesvári) színházat, három nyelvi szezonot tartanék egymást követően, román, magyar és németet. A magyar volna a leghosszabb, mert tudom, hogy az önök városában a színházlátogató közönség zöme magyar. A magyar előadásokat Róna Dezső aradi magyar színigazgató társulatával rendezném, viszont az én román társulatom játszana Aradon. Róna Dezső igazgatóval már érintkezésbe léptem és az együttes működésre vonatkozólag már meg is állapodtam vele. Ami tervezett magyar szezonomat illeti, ebben a tekintetben hangsúlyozom, hogy csak úgy veszem át a színházat, ha szabad kezet engednek nekem és a művészeti vezetésbe, sem pedig a műsor megállapításába a város részéről nem szökhöz bele senki. Ennél alaptam meg Róna Dezsővel együtt, hogy mely darab kerüljön színre és senki más. Határozott szándékom például, hogy — ismétlem, ha a színházat megkapom — a magyar szezon a Cigánybáróval nyitom meg, melyet kihagyások nélkül játszatok el, mint a hogy kihagyások nélkül játszunk azt most is Bucarestben román nyelven. Hogy az egyes nemzetiségek közötti megértést egyenlősem, elhatároztam, hogy az egyes — román, magyar, német szezonokban operaelőadásokat rendezek különböző nyelvű énekesekkel és énekesnőkkel. Azonkívül akarok tartani a színházon kívül időnként kabaréelőadásokat román, magyar és német színészekkel. Egész berendezésem a város, illetve a színház rendelkezésére bocsátom, ezzel szemben azonban házszámlaszámla elvi szubvenciót kérek. Nagy összeg, az igaz, de szükség van rá. Nemcsak új díszleteket és új kosztümöket akarok csináltatni az új darabokhoz, hanem a színészeknek is fizetéseket is akarok adni.

Eddig tart a román színigazgató érdekes nyilatkozata, amely nagy érdekességgel és az aradi publikumot is közelről érinti. A nyilatkozatra éppen ezért még visszatérünk.

Tovább folytatják a nyomozást a valutacsempészek ügyében.

A vádtanács Holnap délelőtti ülésén fog dönteni a valutacsempészek ügyében.

ben, akik felfolyamodással ellen az ügyészi fogvatartó határozat ellen. Ugyancsak holnap foglalkozik a vádtanács a kiszabadult terbeltek ügyével is, akik ellen az ügyészség jelentett be felfolyamodást. A vádtanácsi referens még nem tanulmányozhatta át az óriási anyagot, ezért halasztották el a döntést holnapra. A rendőrség egyébként tovább folytatja a vizsgálatot a nagyszabású bűnügyben és nincsen kizárva, hogy közelesem újabb letartóztatások történnek.

A SZOCIALISTÁK KONGRESSZUSA. Cium (Kolozsvár.) Az erdélyi és bánati szocialista párt kongresszusa vasárnap délelőtti ült össze a Redout nagytérben. A kongresszus eddig két nagyfontosságú határozatot hozott. A felszólalásokból egyértelműleg az a felfogás domborodott ki, hogy a munkásság nem a proletárdiktatura kirobbantásával véli a szocialista társadalmat megvalósítani, hanem előbb a tömegek nevelésével, szocialistává érlelésével kívánja előkészíteni. Számos felszólalás hangzott el egyes hatóságok önkényeskedését és erőszakos rendszabályai ellen, amelyek a munkásság mozgalmát előlani igyekeznek.

TIZ URILEANYT vesznek fel mindössze a szeptember elsején megnyitott „Urileányok penzójába.” Külföldi mintára berendezve. Kifűző ellátás és feltűgyelet. Modern nyelvek tanítása, zene, festészet, stb. Jelentkezni lehet öv. Masanszker Alfrédnél, Bulv. Regina Maria (Andrássy-rár) 20. II. em.

OLÓRIA-ATE. első találkozás ma délután 6 órakor az ATE. óvár-téri sporttelepen.

Legutóbb — tegnap — két volt aktív tag tartóztattak le. Egy leon ismert főhadnagyot, akik Lázár autóján utlevél nélkül Magyarországra utaztak, ahol egy ízben 8 napot töltöttek. A tiszteket Timisoarára (Temesvárra) szállították, mert ügyük a hadbíróshoz tartozik.

Lapunk tegnap számába sajtóhíradás csuszott be: a valutacsempészek ügyében letartóztatottak névsorában szereplő Epstein nem Epstein Simon, az ismert aradi kereskedő, hanem Epstein Antal. Készséggel közöljük ezt a hibajavítást, amely csakis nyomdai-technikai okokból kerülhetett lapunkba.

TAC-ATE. revanche mérkőzés vasárnap, 1. hó 22-én déltől 6 órai kezdettel az ATE. pályán. Jegyek elővételben Bauer Gyulánál.

MEGHÍVÓ. Az Aradi Zenekedvelők Egyesülete 1920. augusztus 29-én d. e. 10 órakor Str. Consistorului (Batthyány-u.) 26. szám alatt tartja rendes évi közgyűlést, melyre a 2 tagokat meghívja az elnökség. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó és 2 tag felkérése a jegyzőkönyv hitelesítésére. 2. A választmány és számvizsgáló-bizottság évi jelentése és határozat felmentvény tárgyában. 3. Tiszttakar választása 3 évre. 4. Jövő évi költségvetés megállapítása. 5. Esetleges indítványok.

OSZTRÁK GYERMEKEK ERDÉLYBEN. A Nagyváradi Napló írja: A polgármesteri hivatalhoz értesítés érkezett tegnap, hogy a délután folyamán 740 németausztriai gyermek fog keresszül utazni Nagyváradon, akik nyaralni mennek Erdélybe. A gyermekek nyaraltatását egy Svájcban székelő nemzetközi bizottság intézi. Dr. Bucskó Koriolán polgármester a jelentés megérkezése után azonnal bizottságot alakított.

rafta kívül dr. Vostinár János főjegyző, Kemény L. Ignác kerületi előjáró és dr. Soós István allegyző lettek a tagjai. A bizottság a gyermekeket a pályaudvaron megvendégeli, egyben pedig gondoskodott kidobolás után arról, hogy a gyermekek megérkezéséről a város közönsége is értesüljön és felszólította a közönséget, hogy a lehetőségekhez képest felmászerekkel járuljon hozzá a gyermekek megvendégeléséhez.

A mai valutapiac. — Oriási áremelkedések. —

Az idegen értékek emelkedése még mindig tart. Egyes értékek tegnaptól mára olyan hatalmas arányban emelkedtek, amilyenre még a legvárhesebb hausse idején sem volt példa. Az embekek a közeli pénzbevitás hírére, de különösen a beváltási arány tájékoztatossága miatt nyakrafőre vásárolták az idegen valutákat, ami természetesen csak nagy áremelkedést okozhatott. A hírtelen emelkedés sem indokolt, mert Bucarestben a román még mindig 26.90-en áll, csóbban is lehet vásárolni a valutát. A dollár tegnaptól ma 300-ra emelkedett és ma 300-ra emelkedett a 3.90-et, mára 475 (Temesváron) hasonló a 400-ra emelkedett a 400-ra emelkedett. Mindenki igyekszik pénzt gyűjteni, hogy tudjon szabadulni, ahogy tud. Az értékek vétele, úgy látszik, zésnek bizonyul, mert az idegen pénzt megadnak értük. Az emelkedés nem várható, sőt zárva, hogy amilyen hírtelen emelkedtek az árak, olyan hírtelen emelkednek a valutapiac értékei.

Egy jugoszláv lap

A Jugoszlávia című lap vezércikkében többek között írja: Lengyelország, a mi ellenségünk kell. Politikánkat úgy kell irányítanunk, hogy hasonló krízist elkerüljünk. Nincs kizárva, hogy a németek és oroszok együttesen lépnek fel a kapitalista Nyugateurópa ellen. Mi legyen ebben az esetben a mi politikánk? Az elhatározás nehéz, de nem szabad sokáig haboznunk. Olaszország tagja az antantnak és mi nem átaljuk bevalani, hogy Olaszország a mi ellenségünk. A mi orientálódásunk nem Nyugat, hanem Kelet felé igazodik. A nyugati orientálódás politikáját, amelyért néhány államférfiunk rajong, maga Páris és Róma semmisítette meg.

A városi földek bérbeadása

Tegnap és ma folytatta a gazdasági szék a városi földeknek nyilvános árlejtés után való bérbeadását. Tegnap 221 hold földet adtak bérbe kisebb parcellákban évi 54.741 koronáért, a mai napon pedig 320 hold földet vettek bérbe aradi gazdálkodók 103.678 koronáért. A földárverések még folytatódnak, mert a város az idén összesen 1300 hold városi földet akar bérbeadni.

